

РЕШЕНИЕ

№ 18140

гр. София, 04.11.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 26 СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и четвърти октомври през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: РАДОСЛАВ Р. АНГЕЛОВ

при участието на секретаря ЦВЕТЕЛИНА ИЛ. ПАВЛОВА
като разгледа докладваното от РАДОСЛАВ Р. АНГЕЛОВ Гражданско дело
№ 20221110133864 по описа за 2022 година

за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по реда на ГЛАВА XIII ГПК (Общ исков процес)

И. Н. М. е предявил

1) срещу „К-----” ЕАД отрицателен установителен иск с правно основание чл. 26, ал. 1, пр. 1 и пр. 3 ЗЗД за прогласяване нищожността на договор за потребителски кредит № 2474711/19.11.2021 г., поради противоречие със закона и добрите нрави, както и евентуален отрицателен установителен иск с правно основание чл. 26, ал. 1, пр. 1 и пр. 3 ЗЗД за прогласяване нищожността на клаузата на чл. 4.1 от договора за потребителски кредит, както и

2) срещу „А-” ЕООД отрицателен установителен иск с правно основание чл. 26, ал. 1, пр. 1 и пр. 3 ЗЗД за прогласяване нищожността на договор за поръчителство от 19.11.2021 г., поради противоречие със закона и добрите нрави.

Ищецът твърди, че е сключил с ответника „К-----” ЕАД договор за потребителски кредит № 2474711/19.11.2021 г., въз основа на който е получила заем в размер от 5000 лв., със задължение да го върне на вноски в срок от 24 месеца ведно с уговорената лихва в общ размер от 7985,52 лв. Поддържа, че на основание чл. 4.1 от договора е сключил с ответника „А-“ ЕООД договор за поръчителство от същата дата, по който имал задължение да плати възнаграждение в размер на 5907,12 лв. Счита, че договорът за потребителски кредит е нищожен поради противоречие с императивни

правни норми, тъй като в същия не се съдържа информация относно възможността на кредитополучателя да получи извлечение по сметка за извършените и предстоящите плащания, както и относно правото на отказ от договора, общите условия към договора не били предоставени на ищцата, респ. не било налице изрично приемане на същите. В договора липсвали съществени елементи от съдържанието – приложимият лихвен процент и условията за прилагането му и дали същият е фиксиран или променлив за срока на договора, не бил посочен размер на възнаградителна лихва и съотношението ѝ спрямо главницата, както и таксата гаранция, за да може да се направи проверка дали посоченият лихвен процент отговаря на действително прилагания от заемодателя. В договора за кредит бил грешно посочен размерът на ГПР, тъй като действителният бил над максимално установения праг по чл. 19, ал. 4 ЗПК, както и не била посочена общата сума по договора към датата на сключването му и съотношение на годишната лихва по договора към общия ГПР. Счита, че възнаграждението по договора за поръчителство е елемент от общия разход по кредита за потребителя, тъй като то е пряко свързано с договора за потребителски кредит, известно е на кредитора и се заплаща от потребителя, както и предвид наличието на свързани лица по двете правоотношения. Поддържа, че клаузата по чл. 4.1 от договора за кредит, с която сключването на договор за поръчителство било предвидено като условие за предоставяне на сумата по кредита, е нищожна, тъй като води до нееквивалентност на насрещните престации за страните по договора за кредит и не отговаря на изискванията за добросъвестност и справедливост. Намира и договора за поръчителство от 02.03.2021 г. за нищожен поради заобикаляне на императивната разпоредба на чл. 19, ал. 4 ЗПК, както и поради противоречие с добрите нрави предвид значителната нееквивалентност на насрещните престации.

Ответникът „К-----“ ЕАД оспорва исковете при твърдението, че между страните е сключен договор за потребителски кредит от 19.11.2021 г., по който на ищеца е предоставена в заем сума в размер на 5000 лв. и 657,84 лв. за застрахователна вноска, като сочи, че по договора бил уговорен ГЛП в размер от 35,55 %, ГПР в размер от 41,95 %, а общият размер на задълженията по договора бил 7985,52 лв. Намира, че договорът е действителен, като същият е сключен при спазване на всички императивни изисквания на ЗПК, а на кредитополучателя е била предоставена преддоговорна информация относно съдържанието на всяка клауза по договора за потребителски кредит и същият бил сключен във формата на електронен документ при спазване на изискванията на ЗЕДЕУУ и ЗПФУР и при ясно формулирани клаузи. Оспорва договорът за потребителски кредит да накърнява добрите нрави и да е налице нееквивалентност на престациите. Поддържа, че условията към договора предвиждат сключване на договор за поръчителство като възможност, а не като задължително условие за отпускане на заема, като в тази връзка твърди, че договорът за кредит е сключен преди ищецът да сключи договор за поръчителство и същият

съставлява отделно облигационно отношение с конкретни параметри.

Предявява насрещни осъдителни иски за сумата от 1945,62 лв., представляваща непогасена главница по договора за кредит за периода от 01.01.2022 г. до 11.11.2022 г. по процесния договор за кредит, както и за сумата от 3133,36 лв., представляваща предсрочно изискуема главница по договора за кредит, ведно със законната лихва за забава от датата на депозирание на насрещната искова молба в съда до окончателното изплащане на сумите, като евентуално претендира същите като чиста стойност на кредита на основание чл. 23 ЗПК. Излага твърдения, че ищецът е направил само едно плащане по договора, поради което на основание чл. 3.1 от общите условия към договора целият кредит и всички непогасени парични задължения по него са станали предсрочно изискуеми и в този смисъл в насрещната искова молба прави волеизявление за обявяване на предсрочна изискуемост.

Ответникът „А-“ ЕООД признава, че е сключил с ищеца договор за предоставяне на поръчителство от 19.11.2021 г., по силата на който се е задължил да поеме солидарно с ищеца отговорност за задълженията по процесния договор за кредит, като страните уговорили месечно възнаграждение за периода на действие на договора, което не попада в обхвата на общия разход по кредита. Поддържа, че на ищеца била предоставена преддоговорна информация и бил запознат с параметрите по договора, като същият направил информиран избор да сключи договора за поръчителство и същият не съставлявал необходимо условие за сключването на договора за кредит и не било скрепено с каквато и да е санкция за кредитополучателя. Счита, че процесните договор за кредит и договор за предоставяне на поръчителство са действителни, като същите съществуват самостоятелно и не съдържат неравноправни клаузи или такива в противоречие с императивни правни норми или добрите нрави.

Ответникът по насрещните иски И. Н. М. оспорва същите при твърдение, че не е дал повод за предявяване на претенцията, тъй като ищецът многократно е отказвал да отсрочи задълженията по договора въпреки исканията на ответника. При условията на евентуалност моли на основание чл. 241 ГПК съдът да разсрочи изпълнението на задълженията на 36 месечни вноски.

В открито съдебно заседание (о.с.з.) ищецът, редовно призован не се явява и не се представлява. С писмена молба уточнява, че поддържа иска, моли делото да се гледа в негово отсъствие, прави искане за постановяване на неприсъствено решение. Счита, иска за основателен. Моли съда да го уважи. Претендира разноски.

Ответникът не се явява в о.с.з. С допълнителна молба заявява, че изцяло признава иска. Прави възражение за прекомерност на разноски.

Другият ответник не се явява в о.с.з. С допълнителна молба заявява, че изцяло признава иска. Прави възражение за прекомерност на разноски.

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, като прецени доводите на страните и извърши самостоятелна преценка на събраните по делото доказателства, поотделно и в тяхната съвкупност, съгласно правилата на чл.235, ал.2 ГПК приема за установено следното от фактическа и правна страна:

По валидността и допустимостта на производството

С оглед доклада по делото, съдът приема, че исковата молба, инициирала настоящото въззивно произнасяне, е редовна, от надлежно легитимирана страна, при наличието на правен интерес от исков процес. Заплатена е необходимата държавна такса. Следователно исковата молба е допустима и следва да бъде разгледана по същество.

Налице са всички положителни и липсват всички отрицателни процесуални предпоставки във връзка със съществуването и надлежното упражняване правото на иск при разглеждане на настоящото производство, които обуславят неговата допустимост. Правото на иск е надлежно упражнено, поради което производството е допустимо. Съдът дължи произнасяне по същество на спора.

По основателността на иска

Предявени са два положителни установителни иски за обявяване на нищожност на два договора, при условията на евентуалност – на техни клаузи. Исковите са с правна квалификация чл. 26, ал. 1, пр. 1 и пр. 3 ЗЗД. В тежест на ищеца е да докаже сключването на процесните договор за потребителски кредит и договор за предоставяне на поръчителство с посоченото в исковата молба съдържание, включително с оспорената клауза за възнаграждение за поръчителство, които противоречат на императивна законова разпоредба или на добрите нрави.

Насрещните иски са осъдителни с правна квалификация чл. 240, ал. 1 ЗЗД, вр. с чл. 9 ЗПК в тежест на ищеца по насрещните претенции е да докаже, че между страните е възникнало валидно правоотношение по договор за заем, по което ищецът е предоставил на ответника посочената сума, а последният се е задължил да я върне в посочения срок; че е настъпил падежът на търсените вземания, респ. предсрочната им изискуемост. В тежест на ответника и при доказване на горните факти е да установи погасяване на паричното си задължение.

С оглед становището на страните и на основание чл. 146, ал. 1, т. 3 и т. 4 ГПК безспорни по делото и ненуждаещи се от доказване са обстоятелствата, че е сключен договор за потребителски кредит № 2474711/19.11.2021 г., по който ответникът „К-----“ ЕАД е предоставил на ищеца кредит в общ размер от 5657,84 лв., както и че на 19.11.2021 г. между ищеца и „А-“ ЕООД е сключен договор за предоставяне на поръчителство.

Спорният по делото въпрос се поставя върху действителността на

процесните съглашения и дължимостта на сумата по насрещния осъдителен иск.

Представения по делото договор за договор за потребителски кредит № **2474711/19.11.2021** г., установява възникналото заемно правоотношение по смисъла на чл. 9 от ЗПК, вр. чл. 240, ал. 1 от ЗЗД между ищеца, в качеството ѝ на кредитополучател и ответното дружество " К----- " ЕАД, в качеството му на кредитодател.

Процесният договор за кредит е сключен при действието на Закона за потребителския кредит / обн. ДВ, бр. 18/05.03.2010 г. /, в който се съдържат разпоредби от императивен порядък. Съгласно чл. 9, ал. 1 от ЗПК, договор за потребителски кредит е договор, въз основа на който кредиторът предоставя или се задължава да предостави на потребителя кредит под формата на заем, разсрочено плащане и всяка друга подобна форма на улеснение за плащане, с изключение на договорите за предоставяне на услуги или за доставяне на стоки от един и същи вид за продължителен период от време, при които потребителят заплаща стойността на услугите, съответно стоките, чрез извършването на периодични вноски през целия период на тяхното предоставяне.

По делото няма спор, а и след служебна справка в публичния регистър на БНБ по чл. 3а от ЗКИ се установява, че посоченият в договора кредитор е регистриран като финансова институция по смисъла на чл. 3, ал. 2 от ЗКИ, поради което може да отпуска заеми със средства, които не са набавени чрез публично привличане на влогове или други възстановими средства. Така констатираното обстоятелство определя дружеството и като кредитор по смисъла на чл. 9, ал. 4 от ЗПК.

Отпуснатият заем на ищцата като физическо лице, представлява предоставяне на финансова услуга по смисъла на § 13, т. 12 от ДР на ЗЗП и същата има качеството на потребител по смисъла на чл. 9, ал. 3 от ЗПК, както и по смисъла на § 13, т. 1 от ДР на ЗЗП.

Процесният договор е договор за потребителски кредит и по отношение на него са приложими разпоредбите на ЗПК, а по силата на препращащата разпоредба на чл. 24 от ЗПК и в ЗЗП.

В чл. 10 и чл. 11 от ЗПК се съдържат императивни изисквания, относно формата и съдържанието на договора за потребителски кредит.

Съгласно чл. 11, ал. 1, т. 10 от ЗПК, договорът за потребителски кредит трябва да съдържа ГПР по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит, като се посочат взетите предвид допускания, използвани при изчисляване на ГПР по определения в Приложение № 1 начин. Неспазването на това изискване води до недействителност на договора за кредит.

Съгласно чл. 16 от ЗПК, задължение на кредитора е, преди да предостави заемните средства да извърши за своя сметка оценка на кредитоспособността на потребителя.

Съгласно чл. 19, ал. 1 от ЗПК, ГПР по кредита изразява общите разходи, настоящи или бъдещи / лихви, други преки или косвени разходи, комисионни, възнаграждения от всякакъв вид, в т. ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора /, изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит, а съгласно § 1, т. 1 от ДР на ЗПК, общ разход по кредита за потребителя, са всички разходи по кредита, включително лихви, комисионни, такси, възнаграждение за кредитни посредници и всички други видове разходи, пряко свързани с договора за потребителски кредит, които са известни на кредитора и които потребителят трябва да заплати, включително разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за кредит.

Разпоредбата на чл. 19, ал. 3, т. 1 от ЗПК предвижда, че при изчисляване на ГПР по кредита не се включват разходите, които потребителят заплаща при неизпълнение на задълженията си по договора за потребителски кредит, като тази разпоредба се отнася до неизпълнение от страна на потребителя на неговото основно задължение да върне кредита, който му е предоставен, а не до неизпълнение на други задължения.

Съгласно чл. 19, ал. 4 от ЗПК, ГПР по кредита не може да бъде по – висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения.

Разпоредбата на чл. 21 от ЗПК предвижда, че всяка клауза в договор за потребителски кредит, имаща за цел или резултат заобикаляне изискванията на този закон е нищожна, а според действащата към момента на сключване на процесния договор редакция на чл. 22 от ЗПК, когато не са спазени изискванията на чл. 10, ал. 1, чл. 11, ал. 1, т. 7 – т. 12 и т. 20 и ал. 2, и чл. 12, ал. 1, т. 7 – т. 9, договорът за потребителски кредит е недействителен. В чл. 24 от ЗПК е посочено също, че за договора за потребителски кредит се прилагат и чл. 143-148 от ЗЗП.

В процесния случай при определяне на ГПР по кредита, не е бил посочен разхода за заплащане на обезпечение / поръчителство /, поради което съдът намира, че процесния договор за кредит само формално отговаря на изискванията на чл. 11, ал. 1, т. 10 от ЗПК, доколкото в същия е посочен ГПР и общата сума, които потребителят дължи, но определен въз основа на начислените суми за главница и лихва, а именно **41.95 %**. В действителност обаче, размерите на посочените в договора ГПР и общо дължима сума, не съответстват на действителните такива изводимо от задълженията, които потребителят е поел, тъй като процента, с който би се оскъпил кредита, след като в него се включи задължението за заплащане на обезпечение / поръчителство / ще бъде в доста по - голям размер, предвид обстоятелството, че предвиденият размер за възнаграждение за **поръчител и застраховка е в по-голям размер, а именно 3000.00 (5907.12 за поръчител 24 месеца по 246.13 лева и 657.84 лева застраховка) лева при главница от 5000.00 лева**. По този начин се получава общ ГПР, надвишаващ повече от пет пъти размерът на законната лихва за забава. При това положение нарушена се

явява разпоредбата на чл. 19, ал. 4 от ЗПК, тъй като за потребителя не съществува яснота какъв е точния размер на задължението му и каква е общата стойност на кредита.

Поетото от ищцата, в качеството ѝ на потребител по договора за предоставяне на поръчителство задължение за заплащане на възнаграждение за поръчител в размер на **5907.12 лева** е довело до съществено оскъпяване на предоставения ѝ кредит. Това задължение по естеството си представлява скрита лихва, водеща до неоправдано от законова гледна точка обогатяване на заемотателя. Този разход е следвало да бъде включен в ГПР, но същият не е бил взет предвид от кредитодателя при изчисляването на посочения в договора за заем ГПР. Разпоредбата на чл. 19, ал. 4 от ЗПК, която е императивна по своя характер е в защита на обществения интерес и цели потребителят да не бъде поставен в положение, при което договорът за кредит да се явява свръх обременителен за него. В случая обаче, предвиденото в договора за заем допълнително плащане на възнаграждение за поръчител, заобикаля изискването на чл. 19, ал. 4 от ЗПК относно максималния размер на ГПР. При това положение се налага извод, че договорът за потребителски кредит не отговаря на изискванията на чл. 11, ал. 1, т. 10 от ЗПК и е недействителен на основание чл. 22 от ЗПК, тъй като в него липсва действителния процент на ГПР.

Също така, непредставянето на обезпечение не води до претърпяване на вреди от кредитора, който съгласно чл. 16 от ЗПК, преди сключването на договора за кредит, трябва да извърши оценка на кредитоспособността на потребителя и да прецени дали да му предостави кредит спазвайки изискванията на чл. 19, ал. 4 от ЗПК, а рискът от невръщане на кредита да се генерира в уговорената по договора лихва. С уговарянето на клауза, предвиждаща разходи по кредита, включващи търговската печалба и всички останали разходи, които да надвишават 50% на годишна база от стойността на кредита, потребителя, като по – слабата икономическа страна, е бил поставен в неравностойно положение, тъй като същият не е имал възможност да влияе на клаузите на договора.

Договорката за заплащане на обезпечение за поръчителство, при които е сключен договора за заем е във вреда на потребителя, не отговаря на изискването за добросъвестност и води до значително неравновесие между правата и задълженията на потребителя и кредитора, поради което същата представлява неравноправна клауза по смисъла на чл. 143, ал. 1 от ЗЗП.

Доказателствата по делото не обуславят извод кредитът да е бил предоставен на ищцата с оглед нейната търговска или професионална дейност, в рамките на която да е сключен процесния договор. Напротив, ищцата попада в приложното поле на § 13, т. 1 от ЗЗП, поради което се ползва с потребителска защита.

С оглед неспазване изискванията на чл. 11, ал. 1, т. 10 от ЗПК и поради нарушаване на изискванията на чл. 19, ал. 4 и ал. 5 от ЗПК, съдът намира, че

целия договор за договор за потребителски кредит № № 2474711/19.11.2021 г., е недействителен на основание чл.26 ал.1 от ЗЗД, вр. с чл.22 от ЗПК, вр.с чл.11 и чл.19 ал.4 от ЗПК и чл.143 от ЗЗП и чл.146 от ЗЗП.

С оглед основателността на главния иск по чл. 26, ал. 1 от ЗЗД, вр. чл. 11, вр. чл. 19, ал. 4 и чл. 22 от ЗПК, съдът не дължи произнасяне по евентуалния иск за провъзгласяване нищожността на клаузата на чл. 4, ал. 1 от договор за потребителски кредит № 2474711/19.11.2021 г.,, сключен между страните на основание чл. 26, ал. 1, пр. 3 от ЗЗД, вр. чл. 21 от ЗЗД, вр. чл. 143, ал. 1 и чл. 146, ал. 1 от ЗЗП.

С оглед изложеното следва да се прогласи за нищожен изцяло Договор за потребителски кредит № 2474711/19.11.2021 г., сключен между И. Н. М., ЕГН *****, с постоянен адрес гр. Со---- и "К-----" ЕАД, ЕИК: -, със седалище и адрес на управление: гр. С----- (сграда А), ет. 4, Бизнес център "Б-", представлявано от С--, на основание чл.26 ал.1 от ЗЗД, вр. с чл.22 от ЗПК, вр.с чл.11 и чл.19 ал.4 от ЗПК и чл.143 от ЗЗП и чл.146 от ЗЗП.

По отношение на процесния договор за поръчителство, съдът намира следното:

При класическата форма на поръчителството е налице система от две правоотношения. Главното от тях е това по договора между кредитора и длъжника. Акцесорното е по договора за поръчителство, който се сключва между поръчителя и кредитора. За да е налице поръчителство по начало не се изисква да бъде сключван договор между длъжника и поръчителя, в какъвто смисъл е последователната съдебна практика (**Решение № 351 от 12.06.1995 г. на ВС по гр. дело № 2635/94 г., V г. о.; Решение № 1022 от 28.06.1999 г. на ВКС по гр. дело № 252/1999 г., V г. о.**). Регресните вземания на изпълнилия чуждите задължения поръчител възникват срещу длъжника по силата на закона. Преди изпълнението на тези задължения от поръчителя в класическия случай между тях не съществува правна обвързаност (**Решение № 74 от 01.07.1959 г. по гр. дело № 51/59 г., ОСГК на ВС**). За разлика от типичната хипотеза, в разглеждания случай към системата от правоотношения между страните е привнесен и още един договор, а именно "договор за предоставяне на поръчителство", сключен между поръчителя и заемателя по договора за кредит. Първо, този договор неправилно е обозначен от страните по договора за потребителски кредит като "обезпечение". Действителното обезпечение е договорът за поръчителство между поръчителя и кредитора, а не "договорът за предоставяне на поръчителство" между поръчителя и потребителя, който не е нужен за учредяването на поръчителството. Второ, страните по договора за кредит формално са уговорили "възможност" за представяне на съответните "обезпечения", но доколкото кредиторът "одобрява" заявлението за кредит след представянето на съответните "обезпечения" и може да не го "одобри", ако такива не са заявени то съдът приема, че всъщност е налице задължително условие за сключването на договора за потребителски кредит.

Липсата на разход в договора при изчисляването на ГПР е в противоречие с императивната разпоредба на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК, водещо до недействителност на договора на основание чл. 22 от ЗПК – в този смисъл **Определение № 50685 от 30.09.2022 г. по гр. д. № 578/2022 г. на III г. о. на ВКС, както и Решение № 261440 от 4.03.2021 г. на СГС по в. гр. д. № 13336/2019 г. и Решение № 3321 от 21.11.2022 г. на СГС по в. гр. д. № 8029/2021 г.** Доколкото не е спазено изискването на чл. 11, ал. 1, т. 10 ЗПК, договорът за потребителски кредит е недействителен на основание чл. 22 ЗПК.

След като договорът за кредит е недействителен, такъв е и договорът за поръчителство, тъй като същия има акцесорен характер спрямо първия. Този договор е нищожен, поради противоречието му с добрите нрави съгласно чл. 26, ал. 1, предл. 3 от ЗЗД.

Съгласно чл. 138, ал. 3 от ЗЗД, поръчителство може да съществува само за действително задължение, а доколкото в случая такова не е възникнало, то и за поръчителя не е налице задължение да обезпечи кредита.

В случая договорът за предоставяне на поръчителство е сключен в деня, в който е бил сключен и договорът за заем, като е бил сключен с юридическо лице, което по занятие сключва възмездни обезпечителни сделки, с които обезпечава чужда гражданска отговорност, като си запазва правото на регрес спрямо длъжника. В тази връзка съдът намира за обосновано твърдението в исковата молба, че отпускането на кредит на ищеца е поставено в зависимост от сключването на възмезден обезпечителен договор с икономически свързано със заемотателя лице, посочено от самия него.

Както вече беше отбелязано, от съдържанието на договора се установява, че ако кредитоискателят заяви обезпечение чрез поръчителство и то с одобрено от кредитора юридическо лице – поръчител, то заявлението му за сключване на договора за кредит ще бъде разгледано в рамките на 48 часа от подаване на заявлението, като в този случай срокът за одобрение на заявлението за отпускане на кредита е 24 часа. Ако обаче кредитоискателят не заяви, че желае да се ползва от горното обезпечение чрез поръчителство, заявлението му за сключване на договор ще бъде разгледано в рамките на 14 дни от подаването му. От гореизложеното може да бъде направен извод, че разликата в срока за отпускане на кредит при заявено поръчителство и при незаjavено такова, превръща сключването на договора за предоставяне на поръчителство в задължително условие за получаването на кредита в кратки срокове, като тук следва да се вземе предвид и характера на процесния кредит, а именно същият е от категорията на т. н. " бързи кредити ", при които кредитоискателят разчита да получи паричните средства които е заявил в сравнително кратък срок, какъвто не му се предоставя дори ако избере да предостави банкова гаранция. Т. е. в случая, единствената възможност за кредитоискателя да получи заявения от него кредит в сравнително кратък срок е да сключи договор за предоставяне на поръчителство и то с

юридическо лице - поръчител, посочено от кредитодателя.

Също така от приложения по делото СЕФ може да се направи извод, че кредитът може да бъде отпуснат само при предоставяне на обезпечение – банкова гаранция или поръчителство по избор и преценка на кредитополучателя, без изрично в СЕФ да е посочено, че поръчителството е възмездно и за него ще се дължи възнаграждение и неговия размер, както и не е посочено, че кредитът може да бъде отпуснат и без обезпечение. Предоставянето на обезпечение по чл. 4, ал. 1 от договора за кредит е било задължително условие за сключването на договора, поради което сключването на договора за поръчителство се е явявало задължително условие за сключването на договора за кредит. Възможността да се откаже от предоставянето на обезпечение при невъзможност да чака одобрение на кредит 14 дни, би имало за последица анулиране на заявката за кредит, респективно до невъзможност да се сключи договор за кредит. Това води до неравноправно третиране на потребителите с оглед срока на разглеждане на заявлението. От клаузите в договора може да се направи извод, че поръчителството има за цел да обезщети кредитора за вреди от евентуална неплатежоспособност на длъжника, което обаче е в противоречие с чл. 16 от ЗПК, съгласно който доставчикът на финансова услуга сам оценява платежоспособността на потребителя и предлага цена на кредита, съответна на получените гаранции.

Както беше отбелязано по – горе, договореното в полза на поръчителя възнаграждение, представлява скрита лихва по договора за кредит, поради което договорът за предоставяне на поръчителство е нищожен, поради накърняване на добрите нрави. Този договор е лишен от правна основа, тъй като по него потребителят поема само задължения, срещу които не ползва каквито и да е права, единствено нараства размерът на общото му задължение и разходите по кредита, като е без значение дали същия ще бъде изправен длъжник или не.

Двата договора следва да се разгледат като едно цяло. Тази обусловеност на първо място се установява от обстоятелството, че в договора за предоставяне на кредит се съдържа уговорка за приоритетно разглеждане на заявлението за предоставяне на кредит при сключване на договор за предоставяне на поръчителство от кредитополучателя с одобрено от кредитора юридическо лице – поръчител. На второ място се установява от обстоятелството, че двата договора са сключени в един и същи ден, както и от обстоятелството, че е налице изрична уговорка за приоритетно изплащане на възнаграждението за поръчителството преди това по основното възнаграждение по договора за потребителски кредит. Също така, при служебно извършена справка в ТР по партидата на кредитора и поръчителя се установява, че същите са свързани дружества – едноличен собственик на капитала на дружеството поръчител - "А-" ЕООД е ответното дружество кредитодател - "К-----" ЕАД. Това обстоятелство налага извод, че кредитора е знаел за наличието на допълнителните такси по договора за предоставяне на

поръчителство още към момента на сключването на договора, поради което е следвало да включи същите в ГПР. Също така с оглед уговореното в чл. 8, ал. 5 от договора за предоставяне на поръчителство, а именно, че ответното дружество е овластено да приема вместо поръчителя възнаграждението на последния по договора за предоставяне на поръчителство, също води до извода, че този разход в полза на поръчителя е бил известен на кредитора. Последното се установява и от факта, че именно дружеството кредитодател е изпратило на ищцата общия погасителен план, в който е било включено възнаграждението за поръчител, разпределено на **24** месечни вноски от по **246.13** лева всяка.

С Решение № 119 от 22.03.2012 г. по гр. д. № 485/2011 г. по описа на ВКС, I ГО, е разяснено, че противоречие с добрите нрави е налице, когато сделката противоречи на общо установените нравствено етични правила на морала. Съдебната практика приема, че значителната липса на еквивалентност в насрещните престации при двустранните договори може да се приеме за противоречие с добрите нрави доколкото те са определени като граница на свободата на договаряне, предвидена в чл. 9 ЗЗД. Свободата на договарянето пък е рамкирана и от императивните разпоредби на закона. Така при преценка действителността на двустранните възмездни договори относно това дали са накърнени добрите нрави следва съдът да преценява действителната воля на страните, защото нормата на чл. 20 ЗЗД го задължава при тълкуване на договорите да установява действителната обща воля на страните, формирана от всичките им уговорки, да се отчита взаимната им връзка и целта на договора. Доколкото възмездните сделки и в частност продажбата е казуална сделка, то следва да се съобразява при преценката на действителността ѝ целта, а тя най-често е свързана с удовлетворяване на допустим от закона интерес за страните. Преценката дали нееквивалентността е значителна следва да се извършва именно при съобразяване на преследваната от страните цел, т. е. удовлетворяване на значим допустим от закона интерес. **С Решение № 24 от 09.02.2016 г. по гр. д. № 2419/2015 г. по описа на ВКС, III ГО**, е прието, че добрите нрави са неписани общовалидни морални норми, които съществуват като общи принципи или произтичат от тях и са критерии за оценка на сделките. **В Решение № 1444 от 4.11.1999 г. по гр. д. № 753/1999 г. на ВКС, V ГО**, е посочена нееквивалентността на престациите като конкретен пример за нарушение на добрите нрави, водещо до нищожност на сделката по смисъла на чл. 26, ал. 1 ЗЗД. В това решение липсват критериите, по които съдът преценява кога престациите са нееквивалентни до степен, предизвикваща нищожност на сделката. Такива критерии са необходими, тъй като в противен случай преценката на съда би заменила волята на страните. По този начин би се накърнил принципът на свободата на договарянето/чл. 9 ЗЗД/, защото еквивалентността на престациите поначало се преценява от страните и се съобразява с техния правен интерес. Затова като критерий в съдебната практика е възприета изключително голямата разлика в престациите.

В разглеждания случай между ищецът и "К-----" ЕАД е сключен договор за кредит за сумата в размер на 5000 лева, по силата на който длъжникът се е задължил да върне на дружеството получената сума ведно с уговорена възнаградителна лихва в размер на **2330,68 лева**, или сумата общо в размер на **7985,52 лева**. Чрез договора за предоставяне на поръчителство е договорено допълнително парично задължение за кредитополучателя под формата на възнаграждение в размер на **5907,12 лева**, т. е. в размер по-голям на отпуснатата в заем сума. Срещу така определената цена "гарантът" се задължава да отговаря при условията на солидарна отговорност съгласно правилата на ЗЗД за задълженията на кредитополучателя по договора за кредит. Предвид изложеното съдът намира, че липсва еквивалентност в престациите на страните по договора за предоставяне на поръчителство. Този резултат е във вреда на потребителя и води до неоснователно обогатяване на "А-" ЕООД за сметка на послабата в правоотношението икономическа страна. Тези съображения налагат извод, че сключеният договор за предоставяне на поръчителство противоречи на добрите нрави и следователно е нищожен на основание чл. 26, ал. 1, пред. 3 ЗЗД, поради което същият не е породил предвидените с него правни последици.

От всичко гореизложено съдът намира, че договорът за предоставяне на поръчителство представлява допълнителна услуга да кредитополучателя, която услуга е пряко свързана с договора за кредит и за която кредитополучателя дължи възнаграждение, и то независимо от обстоятелството дали ще бъде редовен платец, което е известно на кредитодателя, който е следвало да го включи при изчисляването на ГПР по договора за потребителски кредит.

В практиката на ВКС е прието, че добросъвестността по принцип се свързва с общоприетите правила за нравственост на поведението при осъществяване на търговските практики, произтичащи от законите, обичая и морала, установен в даден етап от развитието на човешкото общество, което е формирало конкретните етични норми при изпълнение на задълженията и упражняване на правата на членовете на общност.

В случая в противоречие с нормите на добросъвестността е уговорено допълнително възнаграждение в полза на заемотателя под формата на скрит разход по кредита, което води до явна нееквивалентност на престациите, като се касае за договор, с размер на действително ГПР по – висок от размера на законната лихва по просрочени задължения, който ГПР не е обявен на потребителя в действителния му размер, по който договор потребителят е икономически по – слаб субект и не е могъл да влияе върху съдържанието на договора, а рискът от неплатежоспособност остава единствено за него. Свободата на договарянето съгласно чл. 9 от ЗЗД не може да бъде използвана за неоснователно обогатяване на едната страна по договора за сметка на другата или да води до нарушаване на други правни принципи, включително и на добрите нрави. В случая уговорката за заплащане на възнаграждение за поръчителство в размер по – голям от отпуснатия кредит не отговаря на

изискването за добросъвестност и води до значително неравновесие в правата на страните по договора и до скрито оскъпяване на кредита, като се дължи от кредитополучателя при всички положения – независимо дали ще се стигне до ангажиране на отговорността му или не.

С оглед гореизложеното главния иск по чл. 26 от ЗЗД се явява основателен и следва да бъде уважен, поради което съдът не дължи произнасяне по евентуално съединения с него иск. Също така следва да се отбележи, че договорът за потребителски кредит и договорът за предоставяне на поръчителство се намират във взаимовръзка помежду си и последиците от прогласяване недействителността на договора за потребителски кредит рефлектират и по отношение на договора за предоставяне на поръчителство, поради естеството на правоотношенията, което прави и договорът за поръчителство нищожен.

С оглед изложеното, следва да се прогласи за нищожен изцяло Договор за поръчителство от 19.11.2021 г., сключен между И. Н. М., ЕГН *****, с постоянен адрес гр. Со---- и „А-“ ЕООД, ЕИК: -, гр. София, гр. С----- (сграда А), ет. 4, Бизнес център "Б-", представлявано от И-, на основание чл.26 ал.1 пр.3 от ЗЗД, както и на основание чл.26 ал.1 пр.2 вр.с чл.19 ал.4, от ЗПК и чл.143 от ЗЗП.

По осъдителният насрещен иск

Съгласно чл. 23 от ЗПК, когато договорът за потребителски кредит е обявен за недействителен, потребителят връща само чистата стойност на кредита и не дължи лихва или други разходи по него. С оглед на това правило в настоящия случай ищецът ще дължи само чистата стойност на кредита в размер на **5000 лева**, но не и договорна и наказателна лихва, възнаграждение по договора за предоставяне на поръчителство, както и други такси, предвидени в договора. Тук следва да се отбележи, че по делото не са представени каквито и да е доказателства, за извършени разходи от ответното дружество, за които се начисляват такси по тарифата.

От представената от ответното дружество справка се установи, че ищецът е направила вноски по кредита в общ размер на **578.86 лева**. С оглед уважаване на иска за нищожност на договорите, следва, че ищецът трябва да върне чистата сума на кредита, а именно **5000.00 лева**. Тъй като е направил плащания в размер на **578.86 лева**, същата сума изцяло отива за погасяване на главницата от **5000.00 лева**. Следователно непогасената сума по главницата е в размер на разликата между чистата сума по кредита **5000.00 лева** и платената **578.86 лева**, а именно **4421,14 лева**. За тази сума искът се явява основателен и следва да се уважи насрещният иск, предявен при условията на евентуалност, ако се уважи искът за нищожност на договора за потребителски кредит.

Ответникът по насрещния иск моли задължението да бъде разсрочено, на основание чл.241 ГПК, като твърди, че е имал над 10 броя бързи кредита.

Искането не е основателно и съдът следва да присъди пълната дължима сума, доколкото все още няма закон за личен фалит, а и не се представят доказателства за материално затрудненост.

С оглед изложеното ответникът по насрещния иск И. Н. М., ЕГН *****, с постоянен адрес гр. Со---- следва да бъде осъден да заплати на кредитодателя "К-----" ЕАД, ЕИК: -, със седалище и адрес на управление: гр. С----- (сграда А), ет. 4, Бизнес център "Б-", представлявано от С-- сумата в размер на 4421.14 лева, представляваща неизплатена сума по главница по Договор за потребителски кредит № 2474711/19.11.2021 г., ведно със законната лихва върху главницата от датата на предявяване на исковата претенция до окончателното погасяване на задължението, на основание чл. 240, ал. 1 ЗЗД, вр. с чл. 9 ЗПК.

Насрещния иск, предявен за горницата от 4421.14 лева до пълния претендиран размер сумата от 5078,98 лева, следва да бъде отхвърлен като неоснователен и недоказан, на основание чл. 240, ал. 1 ЗЗД, вр. с чл. 9 ЗПК.

Следва да се посочи и банковата сметка на която може да плати сумата, а именно IBAN: BG86 STSA 9300 0021 8677 74, BIC: STSABGSF при Банка „ДСК“ ЕАД, Титуляр "К-----" ЕАД.

По разноските

Ищецът по исковете по чл.26 ЗЗД има право на разноски, на основание чл.78, ал.1 ГПК. Представя списък с разноски и доказателства за тяхното извършване (л.128-131 от делото). Ответниците са направили възражения за прекомерност. В обобщен вариант разноските са:

№	Вид разходи	Размер, лева	лист	Материален интерес	Размер по Наредба
1	Държавна такса	80.00	15	-	-
2	Адвокатско възнаграждение за иск за нищожност по договор за потребителски кредит	1318.80 с ДДС	128,131	7985.52	1098.55 (400 + 698.55) или 1318.26 с ДДС по чл.7, ал.2, т.2 НМРАВ
3	Адвокатско възнаграждение за иск за нищожност по договор за поръчителство	1069.20 с ДДС	128,131	5907.12	890.71 (400 + 490,.71)

				или 1068,85 с ДДС по чл.7, ал.2, т.2 НМРАВ
--	--	--	--	---

Възраженията за прекомерност се явяват основателни, поради което адвокатското възнаграждение следва да се намали до размера на изчисленията по Наредбата. Делото не е с правна и фактическа сложност. Исковата молба на ищеца е изготвена под сламка, процесуалният представител не се е явил в с.з.

Ето защо "К-----" ЕАД, ЕИК: -, със седалище и адрес на управление: гр. С----- (сграда А), ет. 4, Бизнес център "Б-", представлявано от С-- и „А-" ЕООД, ЕИК: -, гр. София, гр. С----- (сграда А), ет. 4, Бизнес център "Б-" следва да бъдат осъдени да заплатят на И. Н. М., ЕГН *****, с постоянен адрес гр. Со---- сумата от **80.00 лева** (осемдесет лева), представляващи държавна такса в настоящото производство, **на основание чл.78, ал. 1 ГПК.**

С оглед изложеното по горе, "К-----" ЕАД, ЕИК: -, със седалище и адрес на управление: гр. С----- (сграда А), ет. 4, Бизнес център "Б-", представлявано от С-- и „А-" ЕООД, ЕИК: -, гр. София, гр. С----- (сграда А), ет. 4, Бизнес център "Б-" следва да бъде осъдено да заплати на адв. Д. В. М., гр. П-- сумата от **1318.26 лева** (хиляда триста и осемнайсет лева и двайсет и шест стотинки), представляващи възнаграждение за един адвокат в настоящото производство, **на основание чл.78, ал. 1 ГПК вр .чл. 38, ал.2 ЗА.**

„А-" ЕООД, ЕИК: -, гр. София, гр. С----- (сграда А), ет. 4, Бизнес център "Б-" следва да бъде осъдено да заплати на адв. Д. В. М., гр. П-- сумата от **1068,85 лева** (хиляда шейсет и осем лева и осемдесет и пет стотинки), представляващи възнаграждение за един адвокат в настоящото производство, **на основание чл.78, ал. 1 ГПК вр .чл. 38, ал.2 ЗА.**

С оглед уважения насрещен иска, ищецът по него "К-----" ЕАД също има право на разноски, на основание чл.78, ал.1 ГПК. Ответникът по насрещния иск го е оспорил, поради което чл.78, ал.2 ГПК не е приложим (**л.105 от делото**). Ищецът по насрещния иск представя списък по чл.80 ГПК, с който претендира 360.00 лева юрисконсултско възнаграждение и 203.16 лева държавна такса. Разгледаният насрещен иск е с материален интерес 5078,98 лева.

За държавната такса е представил доказателства за нейното плащане (**л.89 от делото**), поради което този разход следва да бъде признат.

На основание чл.78, ал.8 ГПК юрисконсултското възнаграждение се определя по чл.37 Закона за правна помощ. Съгласно чл.25 от Наредбата за заплащане на правната помощ за защита на дела с материален интерес

възнаграждението е от 100 до 360 лв. Съдът приема, че делото е сложно от гледна точка на ищеца по насрещния иск, тъй като той е предявил два евентуално съединени иска и то насрещни, с които има изчисления. Затова следва да му се признае пълния размер от 360.00 лева.

За това производство на "К-----" ЕАД следва да се признаят разходи в размер на 563.13 лева (360+203.13). Предявеният и разгледан иска е в размер на 5078.98 лева, като от него е уважена частта за сумата 4421.14 лева. В този смисъл това лице има право на разноски за насрещния иск, пропорционално на уважената част. Разноските, които следва да се признаят на ищеца по насрещния иска са в размер на 490.20 лева ($563.13 \times 4421.14 / 5078.98$).

Ето защо И. Н. М., ЕГН *****, с постоянен адрес гр. Со---- следва да бъде осъден да заплати на "К-----" ЕАД, ЕИК: -, със седалище и адрес на управление: гр. С----- (сграда А), ет. 4, Бизнес център "Б-", представлявано от С-- сумата в размер на **490.20 лева** (четиристотин и деветдесет лева и два стотинки), представляващи разноски в настоящото производство, **на основание чл.78, ал.1 вр. ал.8 ГПК.**

За тази сума следва да се посочи банковата сметка на „К-----“ ЕАД.

Водим от горното, СЪДЪТ

РЕШИ:

ПРОГЛАСЯВА ЗА НИЩОЖЕН изцяло Договор за потребителски кредит № 2474711/19.11.2021 г., **сключен между** И. Н. М., ЕГН *****, с постоянен адрес гр. Со---- и "К-----" ЕАД, ЕИК: -, със седалище и адрес на управление: гр. С----- (сграда А), ет. 4, Бизнес център "Б-", представлявано от С--, **на основание чл.26 ал.1 от ЗЗД, вр. с чл.22 от ЗПК, вр.с чл.11 и чл.19 ал.4 от ЗПК и чл.143 от ЗЗП и чл.146 от ЗЗП.**

ПРОГЛАСЯВА ЗА НИЩОЖЕН изцяло Договор за поръчителство от 19.11.2021 г., **сключен между** И. Н. М., ЕГН *****, с постоянен адрес гр. Со---- и „А-“ ЕООД, ЕИК: -, гр. София, гр. С----- (сграда А), ет. 4, Бизнес център "Б-", представлявано от И-, **на основание чл.26 ал.1 пр.3 от ЗЗД, чл.26 ал.1 пр.2 вр. с чл.19 ал.4, от ЗПК и чл.143 от ЗЗП.**

ОСЪЖДА И. Н. М., ЕГН *****, с постоянен адрес гр. Со---- **да заплати** на "К-----" ЕАД, ЕИК: -, със седалище и адрес на управление: гр. С----- (сграда А), ет. 4, Бизнес център "Б-", представлявано от С-- сумата в **размер на 4421.14 лева** (четири хиляди четиристотин два стотинки и един лева и четиринайсет стотинки), представляваща неизплатена сума по главница по Договор за потребителски кредит № 2474711/19.11.2021 г., **ведно** със законната лихва върху главницата от датата на предявяване на исковата претенция до окончателното погасяване на задължението, като **ОТХВЪРЛЯ** иска за горницата от 4421.14 лева (четири хиляди четиристотин два стотинки и един лева и четиринайсет стотинки) до пълния претендиран размер за сумата от 5078.98 лева (пет хиляди и седемдесет и осем лева и деветдесет и осем

стотинки), **на основание чл. 240, ал. 1 ЗЗД, вр. с чл. 9 ЗПК.**

СУМАТА може да бъде платена по следната банкова сметка: IBAN: BG8 6 STSA 9300 0021 8677 74, BIC: STSABGSF при Банка „ДСК“ ЕАД, Титуляр "К-----" ЕАД.

ОСЪЖДА "К-----" ЕАД, ЕИК: -, със седалище и адрес на управление: гр. С----- (сграда А), ет. 4, Бизнес център "Б-", представлявано от С-- и „А-" ЕООД, ЕИК: -, гр. София, гр. С----- (сграда А), ет. 4, Бизнес център "Б-" **да заплати на И. Н. М., ЕГН *******, с постоянен адрес гр. Со---- сумата от **80.00 лева** (осемдесет лева), представляващи държавна такса в настоящото производство, **на основание чл.78, ал. 1 ГПК.**

ОСЪЖДА "К-----" ЕАД, ЕИК: -, със седалище и адрес на управление: гр. С----- (сграда А), ет. 4, Бизнес център "Б-", представлявано от С-- и „А-" ЕООД, ЕИК: -, гр. София, гр. С----- (сграда А), ет. 4, Бизнес център "Б-" **да заплати на адв. Д. В. М., гр. П-- сумата от 1318.26 лева** (хиляда триста и осемнайсет лева и двайсет и шест стотинки), представляващи възнаграждение за един адвокат в настоящото производство, **на основание чл.78, ал. 1 ГПК вр .чл. 38, ал.2 ЗА.**

ОСЪЖДА „А-" ЕООД, ЕИК: -, гр. София, гр. С----- (сграда А), ет. 4, Бизнес център "Б-" **Б да заплати на адв. Д. В. М., гр. П-- сумата от 1068,85 лева** (хиляда шейсет и осем лева и осемдесет и пет стотинки), представляващи възнаграждение за един адвокат в настоящото производство, **на основание чл.78, ал. 1 ГПК вр .чл. 38, ал.2 ЗА.**

ОСЪЖДА И. Н. М., ЕГН ***** , с постоянен адрес гр. Со---- **да заплати на "К-----" ЕАД, ЕИК: -, със седалище и адрес на управление: гр. С-- --- (сграда А), ет. 4, Бизнес център "Б-", представлявано от С-- сумата в размер на 490.20 лева** (четири стотин и деветдесет лева и двайсет стотинки), представляващи разноски в настоящото производство, **на основание чл.78, ал.1 вр. ал.8 ГПК.**

СУМАТА може да бъде платена по следната банкова сметка: IBAN: BG8 6 STSA 9300 0021 8677 74, BIC: STSABGSF при Банка „ДСК“ ЕАД, Титуляр "К-----" ЕАД.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД чрез СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, в двуседмичен срок от съобщаването му, по реда на Глава XX ГПК, **на основание чл.258 ГПК.**

ПРЕПИС от решението да се изпрати на страните.

ДЕЛОТО да се докладва на съдия – докладчик при постъпване на книжа и изтичане на срок.

Съдия при Софийски районен съд: _____